Faculty of
Psychology and
Educational Sciences
**"Ovidius" University
of Constanta, Romania**

BLACK SEA JOURNAL OF PSYCHOLOGY

www.bspsychology.ro

9 772068 464001

BLACKSEA JOURNAL OF PSYCHOLOGY
eISSN: 2068-4649; Print ISSN: 2068-1186

The "Black Sea" Journal of Psychology
Vol. 8, Issue 1, 20-39, Spring, 2017
ISSN: 2068-4649
www.bspsychology.ro

The moderating effect of personality between childhood adverse events and adolescent resilience

Iulia Ciorbea[1], Raluca Silvia Matei[2], Andreea Ionescu[3]
[1,2]Ovidius University of Constanta, Faculty of Psychology and Educational Sciences
iulia.ciorbea@gmail.com[1], ralum74@yahoo.com[2]

Abstract. For this topic we need to believe in the words of J.J. Rousseau who said of adolescence that it was "the second birth." I can consider that this period represents for the human being a bridge between the past and the future. If in childhood many events in people's lives happened without their consent or will, now in adolescence is the time when everyone can challenge, rectify or finish the trajectory of life. The challenge is to become aware and take responsibility that their actions as future adults will have an impact on both themselves and those around them. Childhood experiences are still fresh in the memory of teenagers, it is known that we cannot go back in time to change something and at the same time we know that we cannot skip the present. The main purpose of this paper is to answer the question we have heard or asked at least once in our lives: why do certain individuals with an adverse past and high risk factors seem to succeed while others fail? During this paper we will turn our attention to solutions that will help us identify the problems faced by adolescents in childhood, the current resources available and how to access them. The aim of the research is to test the moderating role of Big-five personality factors (extraversion, agreeableness, conscientiousness, emotional stability, intellect) between adverse childhood experiences and resilience strategies. For this research we will apply 3 questionnaires to calculate scores on adverse experiences, resilience and personality on a sample of approximately 400 high school students aged 14 to 18, both girls and boys. Being a quasi-experimental research, the causal relationship between the independent and the dependent variable cannot be proved. Another limitation of the present study is the biases of the participants (participant bias) in which they could have responded favorably, believing that this would help the research. Also due to the sensitive nature of the items in the questionnaire, the participants' answers may not be sincere.

Keywords. effect, moderator, personality, events, adversary, childhood, resilience, adolescents

BLACKSEA JOURNAL OF PSYCHOLOGY
eISSN: 2068-4649; Print ISSN: 2068-1186

The "Black Sea" Journal of Psychology
Vol. 8, Issue 1, 20-39, Spring, 2017
ISSN: 2068-4649
www.bspsychology.ro

1. Evenimente traumatice din perioada copilăriei

Se presupune că perioada copilăriei ar trebui să fie plină de fericire, joc și joacă, lipsită de griji și cu siguranță nu ar trebui ca termeni precum vătămarea psihicului, traumă, abuz să existe sau să știrbească această perioadă. Odată ce au avut loc traume, abuzuri încă din perioada copilăriei trebuie să conștientizăm că impactul acestor evenimente traumatice este mult mai periculos decât la ale categorii de vârstă. Copiii prezintă un risc mai mare de a dezvolta simptome posttraumatice în urma expunerii la acest tip de evenimente din caza lipsei deplinei dezvoltări a abilităților sociale,

emoționale, cognitive și neurobiologice necesare pentru înțelegerea și confruntarea eficientă (Briggs-Gowan, Carter și Ford, 2012).

1.1. **Definirea traumei**

Mult timp trauma a fost confundată de marea majoritate a lumii cu stresul, dar lumea științifică a dorit să le diferențieze. Ne referim la traumă atunci când vorbim despre o rană sufletească, iar când dorim să definim stresul spunem că este o manifestare cotidiană carecterstică fiecărei persoane. Înțelegem că trauma este în strânsă legătură cu suferința sau boala. Primul domeniu în care a fost folosit termenul de "traumă" a fost medicina, în special în chirurgie cu scopul de a desemna leziunea care a fost provocată de o agresiune externă. Acest termen a primit trei semnificații majore din punctul unei abordări psihanalitice a lui Freud: tramă de șoc violent, efracțiune și consecința negativă asupra organismului a unui factor extern.

Au existat și alți psihologi care au definit trauma ca fiind un eveniment de o intensitate exagerat de mare, eveniment care exită sau apare în viața individului, creând dificultăți peste măsura de adaptare a acestuia. O altă interpretare a traumei constă într-un aflux de excitații excesive în raport cu pragul de toleranță al individului. În trecut a existat confuzie între traumă și traumatism.

Trauma reprezintă rana obținută prin lezare în timp ce traumatismul este consecința lezării.

Studiul traumelor naturale și a celor provocate de oameni, al consecințelor în plan social și psihologic definește termenul de traumatologie. Din categoria traumelor naturale fac parte cutremurele, inundațiile, tornadelor, etc. iar din categoria celor provocate de către oameni avem accidentele, violurile, vătămările corporale și privarea de libertate.

Primii care au introdus termenul de traumatologie într-o publicație psihologică (Healing the hurt child: A developmental-contextual approch) în 1990 au fost Donovan și McIntyre prezentând consecințele pe termen lung ale traumatizărilor psihice ale copiilor precizând că trauma produce o dezorganizare totală a echilibrului psihic al victimei.

Trauma psihică este o emoție foarte intensă, ceea ce include și violența determinând o modificare de lungă durată din punct de vedere psihic al individului. Un efect al traumei psihologice este sensibizarea excesivă a individului la emoțiile ulterioare. Totodată se crează și un dezechilibru al vieții psihice care generează efecte patogene durabile.

1.2. **Tipuri de abuzuri asupra copiilor**

Abuzul respectiv neglijarea copilului au loc în contexte diferite și pot avea cauze diferite.

Cercetarea lui McGill (2015), a arătat că abuzul emoțional asupra unui copil poate fi la fel de dăunător ca și abuzul fizic sau neglijarea, în timp ce abuzul sexual adesea are loc în același timp cu alte forme de abuz.

Fischer și Riedesser (1999) definesc trauma ca pe o experiență vitală a discrepanței dintre factorii situaționali amenințători și posibilităților de a face față stresului, însoțită de sentimente de

BLACKSEA JOURNAL OF PSYCHOLOGY
eISSN: 2068-4649; Print ISSN: 2068-1186

The "Black Sea" Journal of Psychology
Vol. 8, Issue 1, 20-39, Spring, 2017
ISSN: 2068-4649
www.bspsychology.ro

neajutorare și cedare fără aparare, sfârșind cu o permanentă disrupere a înțelegerii personale și a lumii.

Winnicott vede trauma ca pe o experiență a frângerii continuității vieții și a dezvoltării copilului. Orice act sau serie de acte de comitere sau omitere de către un părinte sau alt tutore în urma cărora rezultă vătămare, posibilă vătămare sau orice amenințare de vătămare a unui copil.

Acțiuni comise (abuz asupra copilului)

Cuvinte sau acțiuni evidente care pot produce vătămare, posibilă vătămare sau amenințare de vătămare a unui copil. Acțiunile comise sunt deliberate și întenționte; oricum, rănirea unui copil poate sau nu să aibă consecințe. Intenția se aplică faptelor tutorilor- nu consecințelor acestor fapte.

De exemplu, un tutore poate avea intenția să lovească un copil drept pedeapsă (lovirea unui copil nu este accidentală sau neintenționată) dar nu are intenția să îi provoace copilului o contuzie.

Următoarele tipuri de maltratări implică acțiuni comise:

- ***abuz fizic*** cuprinde fapte fizice variind de la cele care nu lasă semne fizice la cele care cauzează dizabilități permanente, desfigurarea sau moartea (Barnett, Manly și Cicchetti, 1993). Abuzul fizic poate fi rezultatul disciplinării sau
a pedepsirii fizice (ACF, 2002).

Faptele fizice pot include lovituri cu piciorul, cu pumnii, înjunghierea, împingerea, aruncarea, tragerea, zguduirea, sufocarea, provocarea de arsuri, opărirea și otrăvirea. Excepție: rănile fizice provocate zonei anale, genitale sau proximității acestora (de exemplu, invinețirea sau ruperea zonelor erogene, răni interne provocate de penetrarea cu penisul, mână, deget sau alte obiecte), care au loc pe durata unei tentative sau pe durata abuzului sexual propriu-zis (de exemplu, contuzii datorate lovirii, împingerii) sunt considerate abuzuri sexuale și nu constituie abuz fizic.

Copilul abuzat fizic poate avea probleme cu:

- reușita școlară
- dezvoltarea prieteniilor și relațiilor
- probleme de dezvoltare și coordonare
- managementul agresiunii și furiei
- anxietate, depresie și stima de sine scăzută.

- ***abuz sexual***- orice încercare sau reușită de act sexual sau exploatare (interacțiune sexuală fără atingere) asupra unui copil de către tutore.

Actele sexuale includ contactul care implică penetrarea dintre gura, penisul, vulva sau anusul copilului cu alt individ. Actele sexuale includ penetrarea zonelor genitale de mână, deget sau alte obiecte (Basile și Saltzman 2002). Actele sexuale pot fi desfășurate de către tutore copilului sau de către copil tutorelui. Un tutore poate forța deasemnea sau constrânge un copil să comită un act sexual cu un alt individ (copil sau adult).

Abuzul sexual cuprinde atingeri intenționate, direct sau prin haine a zonelor genitale, sâni, fund. Coruperea minorului constă expunerea acestuia la activități sexuale (de exemplu, pornografia, voyeurism-ul, expinerea intenționată a unui copil la exhitiționism), filmarea unui copil într-o ipostază sexuală, agresarea sexuală (de exemplu, ca răsplată a unei favori, crearea unui mediu ostil prin comentarii și atenții de natură sexuală din partea unui adult către un copil), prostituarea unui minor (de exemplu, prin angare, folosire, convingere, ispitire, încurajare, permiterea unui copil de a lua parte sau a asista o persoană care se implică în prostituție sau trafic sexual. Traficul sexual este definit prin transportarea copiilor peste granițe prin înșelăciune pentru activitate sexuală forțată cum ar fi prostituție sau sclavie sexuală (Miller și Jayasundara, 2001).

BLACKSEA JOURNAL OF PSYCHOLOGY
eISSN: 2068-4649; Print ISSN: 2068-1186

The "Black Sea" Journal of Psychology
Vol. 8, Issue 1, 20-39, Spring, 2017
ISSN: 2068-4649
www.bspsychology.ro

Copilul abuzat sexual prezintă o serie de comportamente, cum ar fi:

- retras, nefericit și comportament suicidal
- auto-rănire și suicidul
- comportament agresiv și violent
- udarea patului, probleme cu somnul, coșmaruri
- probleme alimentare, de exemplu anorexia și bulimia nervoasă
- modificări ale dispoziției
- detașare
- dureri fără nici o explicație medicală
- comportament sexual, vocabular sau cunoștințe prea avansate pentru vârsta lor.

- *abuz psihologic* – comportament intenționat al tutorelui (cum ar fi fapte comise) care transmit unui copil că nu are valoare, are foarte multe defecte, nu este iubit, că este nedorit, sau este apreciat doar pentru satisfacerea nevoilor altei persoane.

Abuzul psihologic poate fi într-o formă continuă (de exemplu, cronică și oniprezentă) sau episodic (de exemplu, declanșat de un anumit context sau situație: consumul/abuzul de droguri al tuturelui) (Kairys și Johnson, 2002). Comportamentele abuzive psihologic pot conține învinovățirea, înjosirea, degradarea, intimidarea, terorizarea, izolarea, limitarea, exploatarea, disprețuirea sau altfel de comportament care poate provoca rănirea sau prezenta o amenințare de rănire sau a da dovadă de insensibilitate la nevoile dezvoltării copilului, sau poate distruge copilul din punct de vedere psihologic sau emoțional (Barnett, Manly și Cicchetti, 1991; McGee și Wolfe, 1991a,b).

Terorizarea include comportamentul tutorelui pune viața în pericol, face pe copil să nu se simtă în siguranță (de exemplu, situații în care există posibilitate de rănire fizică, moarte sau abandonarea copilului) (Myers et al., 2002); are așteptări nerealiste, așteptări de la copil cu amenințarea de pierdere, vătămare sau punerea în pericol în cazul acestea nu sunt îndeplinite și amenințări sau comiterea unor gesturi violente asupra copilului sau persoanelor dragi lui sau obiectelor la care ține (jucării, animale sau alte lucruri personale) (Kairys și Johnson 2002).

Izolarea- psihologică are loc atunci când tutorele interzice, previne sau minimalizează contactului copilului cu alte persoane.

Omisiuni (neglijarea copilului)

Incapacitatea de a împlini nevoile fizice, emoționale, sau educaționale de bază ale copilului sau protejarea unui copil de la a fi rănit sau de la posibilitatea de a fi rănit. Astfel de omisiuni, vătămarea copilului poate sau nu să ducă la consecința dorită. Următoarele tipuri de abuz implică omisiunile:

Incapacitatea de a oferi (Barnett, Manly și Cicchetti 1993)

- *neglijare fizică*- tutorele eșuează să ofere alimentație adecvată, igienă sau locuință, sau tutorele nu reușește să ofere haine care sunt curate corespunzător, mărimile potrivite sau corespunzătoare anotimpurilor.

BLACKSEA JOURNAL OF PSYCHOLOGY
eISSN: 2068-4649; Print ISSN: 2068-1186

The "Black Sea" Journal of Psychology
Vol. 8, Issue 1, 20-39, Spring, 2017
ISSN: 2068-4649
www.bspsychology.ro

2. Trăsături de personaitate ale adolescenților

Vârsta adolescentă este considerată o fază de tranziție, un pasaj de trecere între copilărie și maturitate (Fend, 2000; Flammer & Alsaker, 2002; Hurrelmann, Rosewitz & Wolf, 1994; Maggs, Schulenberg & Hurrelmann, 1997). Adolescența poate fi împărțită în două etape: pubertatea (între 12-18 ani), și după pubertate (între 18-21 ani) (Fend, 1990; Schäfers, 1984). Semnificația adolescenței s-a schimbat în ultima jumătate de secol iar educația, relațiile sociale și importanța relației colegiale au suferit o modificare considerabilă pe parcursul unei perioade de generații (Hurrelmann, 1987). Formarea profesională și educația durează de cele mai multe ori până la anii 20 și realizarea cerințelor familiale pun din ce în ce mai multă presiune. Angajarea pe perioada adolescenței este un caz excepțional:școala și educația ocupă viața de adolescent (Chrisholm & Hurrelmann, 1995).

În timp ce maturitatea este caracterizată de autonomie și auto-determinare, adolescența este pregătirea pentru statutul de adult (Hurrelmann & Lösel, 1990). În faza adolescenței, indivizii au multe sarcini diferite de dezvoltare psihologică și socială de îndeplinit: ei tind spre o separare de părinți și familie, trebuie să facă față schimbărilor biologice asupra corpului, trebuie să își dezvolte propriul sistem de norme și valori, să își intensifice relațiile cu colegii și să își sporească abilitățile financiare și vocaționale. În plus la aceste cerințe, trebuie luate în considerare nevoile specifice vârstei: nevoia lor pentru dragoste și siguranță, lupta pentru experiențe noi, nevoia de cunoaștere, independență și responsabilitate (Engel & Hurrelmann, 1993; Fend, 1991; Silbereinsen & Eyferth, 1986). Conflictul și dezechilibrul dintre nevoi și cerințe cauzează tensiuni tipice pentru viața de adolescent. Secvența vieții de adolescent este afectată caracteristicile dependente din copilărie cum ar fi dependența financiară de părinți pe de o parte, și pe de altă parte de acțiunile independente (formarea propriilor atitudini și opinii). În faza această de tranziție biologică, emoțională și socială au loc schimbări iar acestea pot acapara în întregime atenția adolecenților. Principalele întrebări pe care și le adresează adolecenții sunt concetrate pe emoții ("Cine sunt?"), dezvoltarea socială ("Ce sunt în stare să fac?") și pe aflarea identității. Modul de gândire al adolescenților este mai degrabă egocentric (Elkind, 1978) și adolescenții sunt complet îngrijorați în legătură cu aspectul lor, impresiile altora despre ei și abilitățile lor. Deasemnea, ei tind să fie în centrul atenției altora.

Procesele interpersonale și intrapersonale sunt plasate întru-n mediu multifactorial unde adolescenții sunt predispuși la diferite influențe, cum ar fi influența familiei, a colegilor, a școlii sau a mass-mediei (Larson, Wilson & Mortimer, 2002). Depinde atât de mediul înconjurător și percepția personală și caracteristicile individului în ce măsură aceste influențe sunt percepute ca fiind de susținere sau stresante.

Sarcinile de dezvoltare care trebuie îndeplinite de către adolescenți sunt într-o mare măsură, definite de către societate și ar trebuie să fie rezolvate în timpul perioadei adolescente. O amânare de a face față acestor sarcini sau o adaptare nesatisfăcătoare poate duce la întârzieri și tulburarea dezvoltării mentale și sociale individuale, și se poate manifesta prin comportamente deviante sau probleme psihologice. Pentru dezvoltarea sănătoasă este nevoie prin urmare ca nevoile să fie satisfăcute și cerințele dezvoltării specifice vârstei să fie indeplinite (Havighurst, 1948).

Adolescența este o fază multifactorială și complexă. Prin tulburarea procesului auto-reglator, este posibil ca strategii de a face față inadecvate să răsară în forme de dependență, delincvență, violență sau probleme psihosomatice.

Adolescența este caracterizată adesea ca o perioadă de tulburări interne și externalizări nechibzuite când adolescenții fumează, consumă droguri, fac sex și comită infracțiuni ca să își

The "Black Sea" Journal of Psychology
Vol. 8, Issue 1, 20-39, Spring, 2017
ISSN: 2068-4649
www.bspsychology.ro

dovedească maturitatea (Morffit, 1993). În plus, ei trebuie să se lupte cu multe probleme de dezvoltare asociate cu această etapă unică de tranziție (de la 11 la 21 ani) când trec rapid și izbitor prin metamorfoza fizică, emoțională, cognitivă și socială (Schacter, Gilkbert și Wegner, 2009). Are o mare importanță pentru ei să își mențină sănătatea mentală chiar și în timpul când se confruntă cu evenimente provocatoare; cu alte cuvinte le este necesară reziliența ca să fie capabili să facă față stresului și în special pentru ei să reușească să iasă din problemele vârstei în care s-au băbat (Sampson și Laub, 1995) ca să treacă cu succes la stadiul de maturitate. Pe mai departe ne vom concetra pe cum pot prezice trăsăturile de personalitate reziliența psihologică a adolescenților.

3. Reziliența

Rezilienta familiei este un concept în curs de dezvoltare. Își are originile în studiile despre reziliența individuală. Din punct de vedere istoric, cercetătorii interesați de reziliență s-au concentrate pe însușirile copiilor care sunt asociate cu adaptarea pozitivă sub circumstanțe adverse (de ex. competențe academice sau sentimentul de eficiență). Recent, cercetătorii au extins ideea până la nivelul familiei. În timp ce teoria a fost elaborată de un număr de cercetători, deși dezvoltarea pe mai departe este necesară din anumite privințe, dovada empirică a fenomenului de reziliență a familiei este încă destul de rară.

Un element important al acestui concept este contactul de succes cu riscul. O familie poate fi considerată reziliență în cazul în care au trecut prin evenimente adverse și au făcut față cu succes provocării. Aceasta a dus la o concentrare pe punctele forte ale familei- acele calități care permit familiei să facă față cu succes schimbărilor bunăstării lor. În timp ce studiile timpurii ale rezilienței printre copii au avut tendința de a lua o imagine statică, în unele lucrări de la început s-au folosit termeni ca “invulnerabil” si “invincibil”- accentul punându-se pe natura dinamică. Această reziliență este văzută ca un proces de adaptare la provocări ce au adus un dezechilibru bunăstării.

Teoreticienii contemporani pun accentul pe faptul că reziliența nu este o stare categorică, ci una continuă (familiile pot fi mai mult sau mai puțin reziliente) și aceasta poate fi întâmplător (unele familii pot fi reziliente în anumite circumstanțe dar altele nu).

Luthar et al. (2000) a furnizat o definiție folositoare a rezilienței familiale ca fiind un proces dinamic care cuprinde adaptarea pozitivă în contextul adversității semnificative. Conceptul de familie rezilientă este mult mai ușăr de înțeles în relație cu un număr de concepte importante, în special cu conceptele factori de risc și factori protective. Factorii de risc cresc probabilitatea rezultatelor negative. Factorii protectivi interacționează cu riscul schimbării relației predictive dintre factorii de risc și rezultatele negative, reducând probabilitatea rezultatelor negative. Un alt concept folosit de către unii cercetători este vulnerabilitatea. Factorii de vulnerabilitate cresc probabilitatea rezultatelor negative în prezența riscului.

Factorii protectivi și de vulnerabilitate postulează pe ideea de interacțiune cu riscul: factorii protective reduc probabilitatea de rezultate negative în prezența riscului, în timp ce factorii de vulnerabilitate cresc probabilitatea rezultatelor negative în prezența riscului.

4. Strategii de adaptare la stres

A face față situațiilor stresante este un răspuns intenționat și conștient la stres. Adaptarea la situațiile stresante este adesea invocată pentru a reprezenta competența și reziliența. Oricum, acești trei termeni au semnificații distincte. În cazul în care a face față se referă la răspunsurile adaptative la stres, competența se referă la caracteristicile care sunt necesare pentru adaptarea cu succes și

The "Black Sea" Journal of Psychology
Vol. 8, Issue 1, 20-39, Spring, 2017
ISSN: 2068-4649
www.bspsychology.ro

reziliența se reflectă în rezultate cazurilor unde au fost expuse competența și adaptarea (Compas et al. 2001)

Au fost identificate o serie de tipuri de comportamente adaptative. Lazarus și Folkman (1984) fac distincție între adaptarea centrată pe problemă și adaptarea centrată pe emoție. Prima menționată implică confruntarea problemei pentru a reduce efectul stresor sau a setului de factori de stres, în timp ce adaptarea centrată pe emoție implică rezolvarea cu suferința emoțională cauzată de stresor sau de factorii de stres. O altă distincție s-a făcut între abordarea adaptării la stres care implică confruntarea problemei, și evitarea adaptării la stres care cuprinde neimplicarea sau negarea.

Există un număr de cercetări empirice care se concetrează pe asocierea dintre adaptarea comportamentală la stres a copiilor și adolescenților și schimbarea psihologică, competența socială și academică și simptome ale patologiei. Adaptarea la stres s-a arătat a fi asociată semnificativ cu schimbarea psihologică a copiilor (Compas et al. 2001).

Diferite strategii de adaptare la stres pot fi funcționale sau disfuncționale. Adaptarea la stres centrată pe problemă și pe angajament s-a descoperit că este asociată cu o schimbare mai mare copii și adolescenți, în timp ce adaptarea la stres centrată pe emoție și pe neimplicare a fost asociată cu mai puțină schimbare (Compas et al. 2001).

Seiffge-Krenke (1995) a găsit deasemnea două tipuri de adaptare la stres a fi funcționale: adaptarea activă (care implică susținere-căutare activă) și adaătare internă (care implică reflectarea internă asupra posibilelor soluții), în timp ce retragerea și negarea au fost găsite ca și tipuri de adaptare disfuncționale.

5. Obiective

Obiectivul general pe care mi l-am propus să îl îndeplinesc pe parcurcul acestei lucrări este de a observa și măsura efectele pe care le au evenimentele adverse din timpul copilăriei mici asupra dezvoltării rezilienței din timpul adolescenței, cu precădere efectul pe care îl au trăsăturilor de personalitate asupra acestei relații.

Obiective specifice:

Găsirea legăturilor între trăsăturile de personalitate după modelul Big Five Goldberg (conștiinciozitate, agreabilitate, intelect, extraversie, stabilitate emoțională) și reziliența psihologică pe eșantionul de adolescenți.

Folosirea trăsăturile de personalitate după modelul Big Five ca și cadru pentru a obține o imagine clară despre modul în care fiecare trăsătură de personalitate va prezice în mod semnificativ capacitatea de reziliență psihologică în rândul adolescenților.

Pentru a prezice contribuțiile combinate ale trăsăturilor de personalitate la variația rezilienței.

6. Ipoteze

Ipoteza nr. 1 Se prezumă că trăsăturile de personalitate ale adolescenților corelează pozitiv cu reziliența.

Ipoteza nr. 2 Se prezumă că abuzul din copilărie corelează negativ cu conștiinciozitatea, stabilitatea emoțională a adolescenților.

Ipoteza nr. 3 Se prezumă că neglijența corelează cu agreabilitatea, deschiderea și

BLACKSEA JOURNAL OF PSYCHOLOGY
eISSN: 2068-4649; Print ISSN: 2068-1186

The "Black Sea" Journal of Psychology
Vol. 8, Issue 1, 20-39, Spring, 2017
ISSN: 2068-4649
www.bspsychology.ro

stabilitatea emoțională.

Ipoteza nr. 4 Se prezumă că există dirferențe seminicative la nivelul rezilienței între persoanele de sex masculin și cele de sex femin.

7. Participanți la studiu

Eșantionul format din 332 adolescenți, elevi din cadrul a douăsprezece licee cu vârste cuprinse între 15 și 18 ani,170 de băieți și 162 fete încercând a se menține un număr echilibrat între cele două genuri. Pentru elevii minori s-au obținut de la părinții acestora un acord în scris privind participarea copilului la o cercetare psihologică în care s-au făcut următoarele precizări: titlul studiului, scopul studiului, descrierea activităților participanților la studiu, confidenţialitatea, informaţii despre proprietatea şi utilizarea datelor, autorizarea. S-a obținut și un acord în scris pentru elevii majori care cuprinde aceleași puncte ca și acordul pentru părinți, menționat anterior.

8. Instrumente de cercetare

- Chestionarul de personalitate Big Five Goldberg și Hofstee (1990, 1992)
- Chestionarul de reziliență RASP
- Chestionarul de măsurare a evenimentelor adverse din copilarie conține 186 de întrebări deschise, închise și de filtru cu două variante ale testului, unul destinat genului feminin și celălalt genului masculin.

9. Analiza și prelucrarea datelor

Ipoteza 1. Se prezumă că trăsăturile de personalitate ale adolescenților (agreabilitatea, conștiinciozitatea, intelectul, extraversia și stabilitatea emoțională) corelează cu reziliența.

Tabel 1. Corelația dintre Big-five și reziliență

Correlations

		Rezilienta	Agreabilitate	Constiinciozitate	Intelect	Extraversie	Stabilitate_emotionala
TOTAL_RASP	Pearson.correlation	1	,519**	,337**	,494**	,331**	,037
	Sig. (2-tailed)		,000	,000	,000	,000	,500
	N	332	332	332	332	332	332
Agreabilitate	Pearson correlation	,519**	1	,358**	,403**	,373**	,056
	Sig. (2-tailed)	,000		,000	,000	,000	,306
	N	332	332	332	332	332	332
Constiinciozitate	Pearson correlation	,337**	,358**	1	,417**	,343**	,234**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000		,000	,000	,000
	N	332	332	332	332	332	332
Intelect	Pearson correlation	,494**	,403**	,417**	1	,379**	,103
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000		,000	,061
	N	332	332	332	332	332	332
Extraversie	Pearson correlation	,331**	,373**	,343**	,379**	1	,245**
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,000	,000		,000
	N	332	332	332	332	332	332
Stabilitate _emotionala	Pearson correlation	,037	,056	,234**	,103	,245**	1
	Sig. (2-tailed)	,500	,306	,000	,061	,000	
	N	332	332	332	332	332	332

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

BLACKSEA JOURNAL OF PSYCHOLOGY
eISSN: 2068-4649; Print ISSN: 2068-1186

The "Black Sea" Journal of Psychology
Vol. 8, Issue 1, 20-39, Spring, 2017
ISSN: 2068-4649
www.bspsychology.ro

În continuare voi explica relațiile de corelație dintre trăsăturile de personalitate și reziliență prin interpretarea statistică, norul de puncte și interpretarea psihologică pentru fiecare în parte. Între trăsătura de personalitate agreabilitate și reziliență există o corelație pozitivă medie având coeficientul de corelație Pearson r= ,519 semificativ statistic la p= 0,00

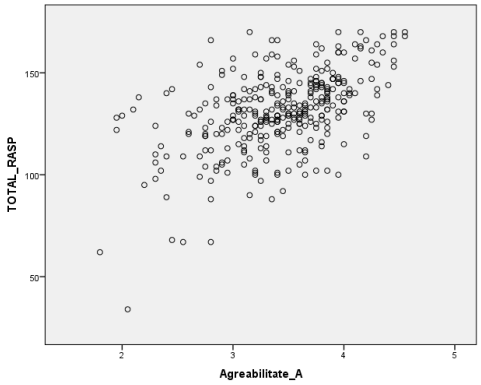

Fig. 4 Agreabilitate-reziliență

Adolescenții cu o personalitate agreabilă care arată empatie, interes pentu alte persoane, care sunt prietenoși, grijulii și generoși au fost catalogați drept reziliențI deoarece au un punct de vedere optimist asupra naturii omenești, sunt plini de speranță și sunt încrezători în succesul rezultatelor acțiunilor lor și în viitor. Acestea își găsesc suport în literature de specialitate existentă care spune că personalitățile agreabile vor ajuta pe alții probabil chiar dacă condițiile nu sunt plăcute sau ușoare (Graziano, Habashi, Sheese și Tobin 2007) și astfel au o predispoziție pentru a ajuta fără a mai fi nevoie de o altă motivație (Penner, Fritzsche, Craiger și Freifeld, 1995).

Între conștiinciozitate și reziliență există o corelație pozitivă scăzută cu coeficientul de corelație Pearson r= ,337 semnificativ statistic p= 0,00.

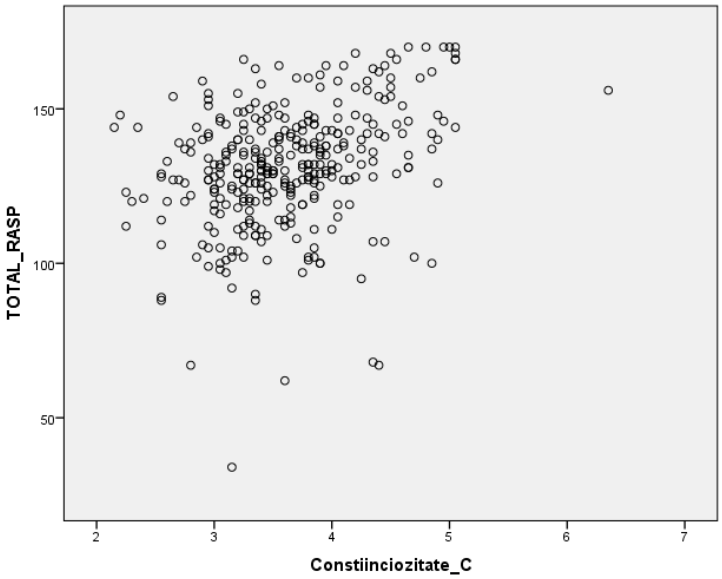

Fig. 5 Conștiinciozitate-reziliență

BLACKSEA JOURNAL OF PSYCHOLOGY
eISSN: 2068-4649; Print ISSN: 2068-1186

The "Black Sea" Journal of Psychology
Vol. 8, Issue 1, 20-39, Spring, 2017
ISSN: 2068-4649
www.bspsychology.ro

În acest studiu observăm că adolescenții care prezintă trăsături de personalitate cum ar fi constiinciozitate, fiind tot timpul pregătiți, terminând treburile în timp util și acordând atenție la detalii au fost găsiți ca și rezilienți indicând că probabil ei sunt deobicei calmi în situații de stres ceea ce le întărește abilitatea inerentă de a face față stresului. Acest lucru susține cele declarate de Goleman (1977), că multe comportamente asociate cu conștiinciozitatea cum ar fi să fii organizat, planificând minuțios sub categoria largă a inteligenței emoționale care promovează rezilența în adolescență.

Intelect și reziliență

Între intelect și reziliență există o corelație pozitivă medie cu coeficientul de corelație Pearson r= ,494 semnificativ statistic la p= 0,00.

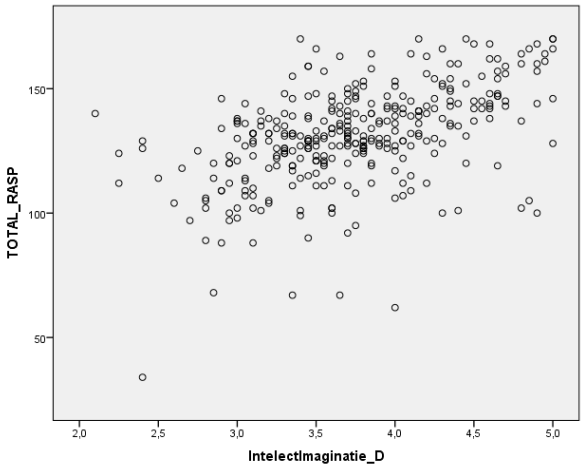

Fig. 6 Intelect-reziliență

Adolescenții care au obținut scoruri ridicate la Intelect în această cercetare, au arătat că au multe idei excelente, stăpânescu un vocabular bogat și petrec timp reflectând asupra lucrurilor tind să fie rezilienți, probabil pentru că sunt capabili să se adapteze la noi idei sau situații așa cum au susținut și Costa și McRae, (1992); McRae și John, (1992), că adolescenții care sunt curioși din punct de vedere intelectual, care au o gamă largă de preocupări, cu imaginația bogată, cu o perspicacitate crescută, atenși la sentimentele proprii sunt rezilienți deoarece tind să facă schimbări în idei și acțiune în concordanță cu idei sau situații noi (Goldberg, 1993; McCrae și John, 1992).

Extraversie și reziliență

Între extraversie și reziliență există o corelație pozitivă scăzută cu coeficientul de corelație Pearson r= ,331 semnificativ statistic la p= 0,00.

BLACKSEA JOURNAL OF PSYCHOLOGY
eISSN: 2068-4649; Print ISSN: 2068-1186

The "Black Sea" Journal of Psychology
Vol. 8, Issue 1, 20-39, Spring, 2017
ISSN: 2068-4649
www.bspsychology.ro

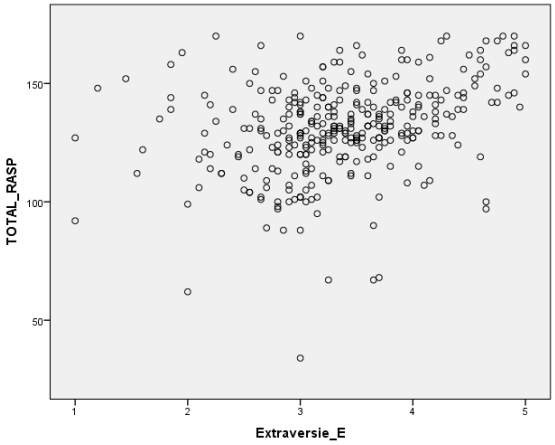

Fig. 7 Extraversie-reziliență

Adolescenții extrovertiți din acest studiu, care sunt sociabili, care se simt confortabil în compania altor oameni, care încep conversații, au înclinația să fie rezilienți. Acest lucru confirmă constatările anterioare precum că au un interes deosebit pentru alte persoane și evenimente externe, (Ewen, 1998) și îndrăznesc în necunoscut să aibă încredere în necunoscut și se adaptează în situații noi (Zuckerman, 1991).

Stabilitate emoțională și reziliența

Între stabilitate emoțională și reziliență nu există o corelație din punct de vedere statistic semnificativ.

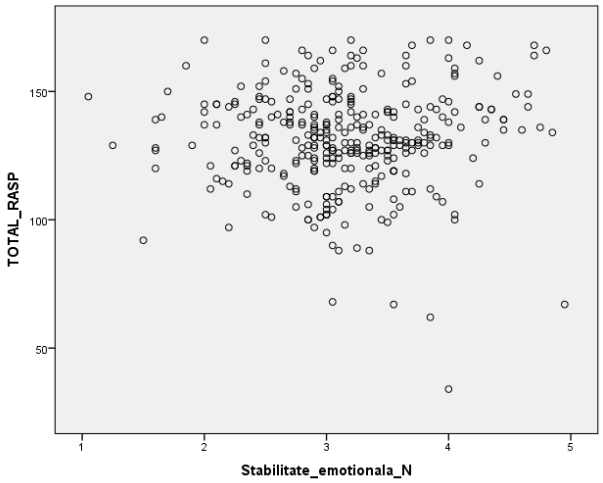

Fig. 8 Stabilitate emoțională-reziliență

Între stabilitatea emoțională a adolescenților și reziliență nu există nici o corelație semnificativă din punct de vedere statistic.

BLACKSEA JOURNAL OF PSYCHOLOGY
eISSN: 2068-4649; Print ISSN: 2068-1186

The "Black Sea" Journal of Psychology
Vol. 8, Issue 1, 20-39, Spring, 2017
ISSN: 2068-4649
www.bspsychology.ro

Adolescenții cu o stabilitate emoțională scăzută au arătat că se stresează ușor, se îngrijorează la fel de ușor și nu pot fi persoane reziliente datorită reascțiilor slabe în mediul stresului și mult mai posibil vor interpreta situații oridinare ca reprezentând amenințări și frustrări minore ca și iremediabile așa cum a afirmat Goleman (1997).

Mai mult decât atât, din cauza anxietății și grijilor, adolescenții cu stabilitate emoțională scăzută tind să fie mai puțin rezilienți decât adolescenții cu trăsături de extraversie, agreabilitate, conștiinciozitate deoarece e mult mai posibil ca ei să vadă dificultățile vieții ca probleme de neînvins și care pentru persoanele reziliente sunt văzute ca provocări normale. Ipoteza numărul 1 se confirmă parțial.

Ipoteza 2. Se prezumă că abuzul manifestat asupra adolescenților în copilărie corelează cu trăsăturile de personalitate le acestora: conștiinciozitate și stabilitatea emoțională.

Tabel nr. 10 Corelația dintre abuz și conștiinciozitate, stabilitate emoțională

Correlations

		TOTAL_ABUZ	Constiinciozitate	Stabilitate_emotionala
TOTAL_ABUZ	Pearson Correlation	1	-,120*	-,262**
	Sig. (2-tailed)		,029	,000
	N	332	332	332
Constiinciozitate	Pearson Correlation	-,120*	1	,234**
	Sig. (2-tailed)	,029		,000
	N	332	332	332
Stabilitate_emotionala	Pearson Correlation	-,262**	,234**	1
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	
	N	332	332	332

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Abuzul și conștiinciozitatea

Între abuzul din copilărie și trăsătura de personalitate conștiinciozitate există o corelație negativă scăzută cu coeficientul de corelație Pearson r= ,120 semnificativ statistic la p= ,029.

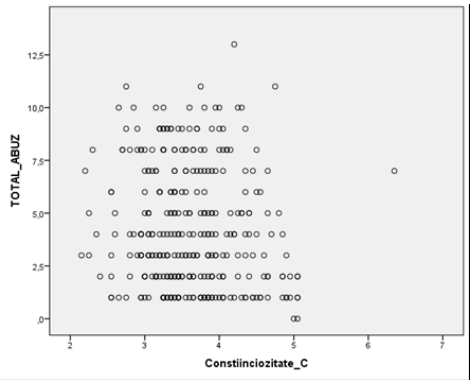

Fig. 9 Conștiinciozitate-abuz

BLACKSEA JOURNAL OF PSYCHOLOGY
eISSN: 2068-4649; Print ISSN: 2068-1186

The "Black Sea" Journal of Psychology
Vol. 8, Issue 1, 20-39, Spring, 2017
ISSN: 2068-4649
www.bspsychology.ro

Se dovedește faptul că, cu cât adolescenții sunt mai abuzați în copilărie cu atât trăsătura de personalitate conștiinciozitate nu se dezvoltă conform unor standarde de normalitate, iar aceștia nu vor prezenta la un nivel înalt caracteristici ca organizați, persistenți, motivați. În cazul de față se aplică și viceversa, cu cât adolescenții au fost abuzați mai puțin în copilărie cu atît dezvoltarea trăsăturii de personalitate conștiinciozitate nu a fost compromisă.

Abuzul și stabilitatea emoțională

Există între abuzul din copilărie și trăsătura de personalitate stabilitate emoțională o corelație negativă scăzută cu coeficientul de corelație Pearson r= ,262 semnificativ statistic la p=,000.

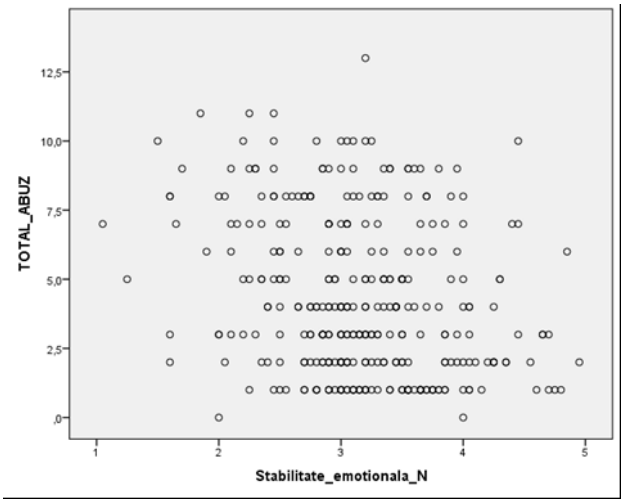

Fig. 10 Nevrotism-abuz

Din punct de vedere psihologic adolescenții care nu au fost abuzați în copilărie și au obținut un scor mare la stabilitate emoțională sunt mai puțin reactivi la stres, au tendința de a fi mai calmi, încrezători în sine.

În schimb, adolescenții care au avut parte de abuzuri în copilărie și au obținut un scor scăzut la stabilitate emoțională sunt caracterizați prin lipsa de încredere în propriile posibilități, sentimente de singurătate, îngrijorare şi anxietate,complexe de inferioritate, sentimente de vinovăție, încordare şi tensiune. Ipoteza nr. 2 se confirmă.

BLACKSEA JOURNAL OF PSYCHOLOGY
eISSN: 2068-4649; Print ISSN: 2068-1186

The "Black Sea" Journal of Psychology
Vol. 8, Issue 1, 20-39, Spring, 2017
ISSN: 2068-4649
www.bspsychology.ro

Ipoteza 3. Se prezumă că neglijența manifestată de către părinți față de adolescenți în copilărie
corelează cu următoarele trei trăsături de personalitate: agreabilitatea, intelect și stabilitatea emoțională.

Tabel nr. 11 Corelația dintre neglijență și agreabilitate, intelect, stabilitate emoțională

Correlations

		TOTAL_NEGLIJARE	Agreabilitate	IntelectImaginatie	Stabilitate_emotionala
TOTAL_NEGLIJARE	Pearson Correlation	1	,223**	,156**	-,184**
	Sig. (2-tailed)		,000	,004	,001
	N	332	332	332	332
Agreabilitate_A	Pearson Correlation	,223**	1	,403**	,056
	Sig. (2-tailed)	,000		,000	,306
	N	332	332	332	332
IntelectImaginatie_D	Pearson Correlation	,156**	,403**	1	,103
	Sig. (2-tailed)	,004	,000		,061
	N	332	332	332	332
Stabilitate_emotionala_N	Pearson Correlation	-,184**	,056	,103	1
	Sig. (2-tailed)	,001	,306	,061	
	N	332	332	332	332

**. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Neglijența și agreabilitatea

Există o corelație pozitivă scăzută între neglijența părinților față de copii din anii timpurii și trăsătura de personalitate agreabilitate a adolescenlilor, cu coeficientul de corelație Pearson p=,223 semnificativ statistic la p= ,000.

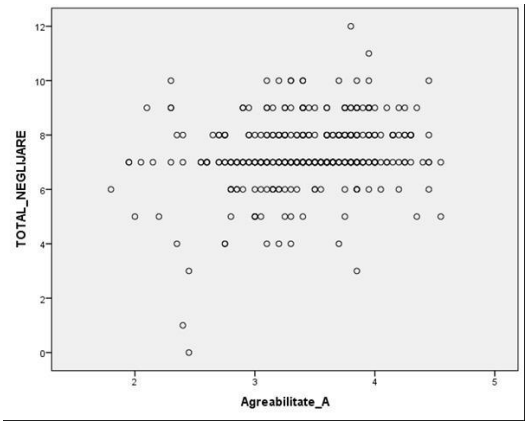

Fig. 11 Agreabilitate-neglijare

BLACKSEA JOURNAL OF PSYCHOLOGY
eISSN: 2068-4649; Print ISSN: 2068-1186

The "Black Sea" Journal of Psychology
Vol. 8, Issue 1, 20-39, Spring, 2017
ISSN: 2068-4649
www.bspsychology.ro

Nu există un impact semnificativ asupra adolescenților care în copilărie au fost neglijați emoțional sau fizic de către părinții lor cu referire la dezvoltarea trăsăturii de personalitate agreabilitate. În continuare, adolescenții pot fi empatici la nevoile celor din jurul lor, grijulii, prietenoși – capabili să lege noi prietenii dar și să mențină relații sănătoase ca strategie de coping, generoși, săritori la nevoie pentru a ajuta și au și o perspectivă optimistă asupra naturii umane fără a lăsa ca evenimentele adverse din copilărie să le umbrească modul de a-și privi semenii.

Neglijența și intelectul

Există o corelație pozitivă scăzută între neglijența părinților manifestată față de adolescenți în copilărie și trăsătura de personaliate intelect cu coeficientul de corelație Pearson r= ,156 semnificativ statistic la p= ,004.

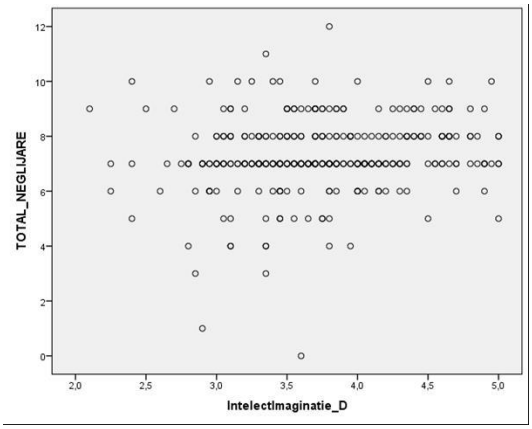

Fig. 12 Intelect-neglijare

Neglijența părinților din perioada copilăriei nu le-a afectat trăsătura de personalitate – intelect a adolescenților, aceștia dând dovadă de imaginație, creativitate, curiozitate, deschidere spre experiențe diversificate. Important de menționat este și faptul că adolenscenții la această vârstă tind spre independență în pofida lipsei de atenție de care nu au beneficiat în copilărie.

Neglijență și stabilitate emoțională

Există o corelație negativă scăzută între neglijența din partea părinților și stabilitatea emoțională a adolescenților cu coeficientul de corelație Pearson r= ,189 semnificativ statistic la p=,000.

BLACKSEA JOURNAL OF PSYCHOLOGY
eISSN: 2068-4649; Print ISSN: 2068-1186

The "Black Sea" Journal of Psychology
Vol. 8, Issue 1, 20-39, Spring, 2017
ISSN: 2068-4649
www.bspsychology.ro

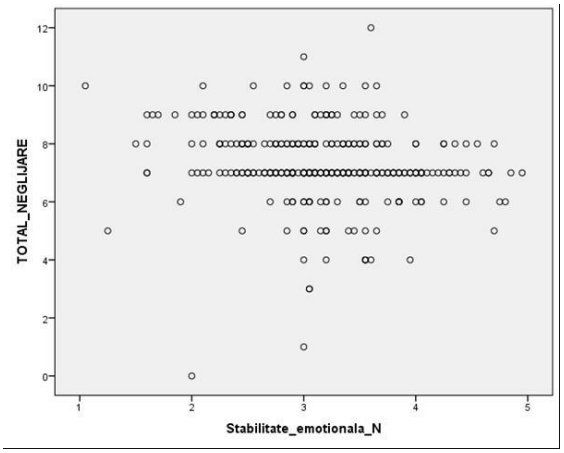

Fig. 13 Stabilitate emoțională-neglijare

Adolescenții care nu au avut parte de atenția părinților în copilărie ci doar de neglijența lor prin omisiunea de-a avea grijă de ei nu au reușit totuși să își dezvolte stabilitate emoțională lucru ce a dus la creșterea nesiguranței de sine, scăderea stimei de sine, creșterii neîncrederii în cei din jurul lor. Ipoteza nr. 3 se confirmă.

Ipoteza 4. Se prezumă că există dirferențe seminicative la nivelul rezilienței între persoanele de sex masculin și cele de sex femin.

Tabel nr. 12 reziliență-gen

	Gen	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
TOTAL_RASP	Masculin	170	127,98	20,913	1,604
	Feminin	162	134,40	17,493	1,374
INSIGHT	Masculin	170	26,48	4,737	,363
	Feminin	162	28,20	4,132	,325
INDEPENDENCE	Masculin	170	18,63	3,660	,281
	Feminin	162	19,34	3,265	,257
CREATIVITY	Masculin	170	15,05	2,810	,216
	Feminin	162	15,80	2,789	,219
HUMOR	Masculin	170	11,49	2,357	,181
	Feminin	162	11,80	2,195	,172
INITIATIVE	Masculin	170	11,20	2,268	,174
	Feminin	162	11,56	2,064	,162
RELATIONSHIPS	Masculin	170	22,99	4,177	,320
	Feminin	162	24,12	3,784	,297
VALUES	Masculin	170	22,13	4,148	,318
	Feminin	162	23,59	3,233	,254

BLACKSEA JOURNAL OF PSYCHOLOGY
eISSN: 2068-4649; Print ISSN: 2068-1186

The "Black Sea" Journal of Psychology
Vol. 8, Issue 1, 20-39, Spring, 2017
ISSN: 2068-4649
www.bspsychology.ro

Băieții care au obținut scoruri mai mici la chestionarul reziliență față de fete sunt mai susceptibili de a socializa în moduri care încurajează inhibarea expresivității emoționale. Există și posibilitatea unei abordări superficiale a evenimentelor traumatice din copilărie din partea băieților din teama de a nu fi judecați de cei din jur drept "sensibili", "vulnerabili" încercând să păstreze aparențele de "masculinitate", putere, "bărbăție".

Adolescentele au obținut scoruri mari la chestionarul reziliență iar acest lucru ne arată faptul că fetele în comparație cu băieții pot face față mai ușor experiențelor traumatice din copilărie deoarece în cele mai multe cazuri acestea au fost încurajate să își exprime sentimentele în căminele în care nu sunt exagerat de protejate ci se pune accent pe asumarea riscurilor și în același timp există și sprijin emoțional. Relațiile dezvoltate ulterior de adolescente au o bază comună de a împărtăși experiențe similare și de a găsi soluții la probleme, dificultăți întâmpinate fără teama de a fi judecate având o stimă de sine corespunzătoare.

O altă diferență semnificativă se manifestă pe factorul perspicacitate (insight) la un prag de semnificație p=0.000. Și în acest caz fetele prezintă o medie mai mare a acestui factor 28.2 față de 26.48 obținută de către băieți. Adolescenții care au obținut un scor mai mic comparativ cu cel al fetelor sunt caracterizați prin impulsivitate, gândire tip "aici și acum". Nu își fac o prioritate din a interpreta limbajul verbal sau non-verbal, emoțiile celor din jur, tratând cu superficialitate ceea ce ceilalți au de spus sau transmis. Metoda de a rezolva probleme apărute pe neașteptate ține de logică la majoritatea adolescenților și mai puțin din interpretarea profundă a implicațiilor sentimentale, emoționale în raport cu alte persoane.

Scorurile mari obținute de către fete la una din componentele rezilienței- perspicacitate arată că marea majoritate a adolescentelor pot interpreta o situație într-o manieră cât mai în detaliu, o pot evalua cât mai realist posibil și știu ce urmăresc și pot comunica asertiv astfel încât să obțină rezultatele dorite. Sunt deschise la noi relații și își pot modifica și adapta comportamentul în funcție de natura acestora. Sunt prudente în ceea ce privesc acțiunile proprii cât și în ceea ce privește anturajul ales și felul de a se raporta la el. Le este ușor să comunice cu cei din jur deoarece pot evalua corect limbajul verbal și non-verbal transmis.

Nu există diferențe semnificative pentru factorii umor (humor) și inițiativă (initiative). Chiar dacă fetele au o valoare ușor mai crescută a acestor factori față de băieți, aceste diferențe nu sunt suficient de mari pentru a genera diferențe semnificative.

Adolescenții care adoptă umorul ca pe o trăsătură a rezilienței, în cele mai multe cazuri folosesc umorul ca pe o armă cu scopul de a se simți superiori și pentru a domina discuție, relația. Se pot simți confortabil și aborda umorul în cadre restrânse, între prieteni foarte aproapiați fără a simți nevoia de a cuceri, de a face impresie bună.

Adolescentele aleg să folosească umorul ca trăsătură a rezilienței pentru a depăși situațiile stânjenitoare, inconformatabile și pot reuși acest lucru cu ușurință fără a folosi sarcasm, ci oferind o nouă perspectivă asupra momentului, situației și destresând atmosfera. Atât în grupuri noi cât și în cercul de influență dau dovadă de simț al umorului de bună calitate și reușesc să trăiască evenimente, întâmplări din plin.

Din cauza faptul că unii adolescenți nu au încredere în sine și stima de sine este la un nivel scăzut aleg să nu iasă în evidență în anumite situații și prefer să le fie trasate sarcini decât să preia ei inițiativa și toate privirile să fie asupra lor. Preferă să analizeze desfășurarea evenimentelor din umbră pe locul unui spectator decât în rolul unui lider.

BLACKSEA JOURNAL OF PSYCHOLOGY
eISSN: 2068-4649; Print ISSN: 2068-1186

The "Black Sea" Journal of Psychology
Vol. 8, Issue 1, 20-39, Spring, 2017
ISSN: 2068-4649
www.bspsychology.ro

La această vârstă a adolescenței fetele doresc să preia inițiativa cu scopul de a fi remarcate, analizate și apreciate. Își doresc să își arate calitățile, abilitățile pentru reconfirmarea stimei de sine și astfel aleg cu ușurință rolul de lider în grupuri. Totodată și familia, societatea le inspiră adolescentelor cutuma de a avea grijă de familia lor, de partener și de copii și de a nu depinde în totalitate de partener ci să poată găsi singure soluții la problemele întâmpinate. Având în vedere persoanele care ar putea depinde de ele vor dori să fie pregătite să facă față nevoilor celor din jur și să preia cu ușurință activități și îndatoriri.

Diferențele semnificative se manfestă pentru factorii independență (independence), creativitate (creativity), relații (relationships) și valori (values), de fiecare dată fetele obținând o valoare mai mare a mediei pentru factorul analizat la praguri de semnificație cuprinse între 0.000 și 0.063 (valoare considerată validă de către psihologia românească).

În cadrul unei dezvoltări normale adolescenții tind foarte mult spre indepență dar având în vedere abuzurile suferite de adolescenții din acest studiu, încrederea în sine nefiind complet dezvoltată conform vârstei, adolescenții vor amâna, cel puțin pentru această perioadă, dorința de libertate și independență.

Adolescentele se dezvolă diferit de adolescenți și sunt mai rapide în dobandirea unor abilități esențiale pentru viitor. Potrivit specialiștilor, fetele au un mic avans față de băieti în unele achizitii din creștere și dezvoltare. Totodată apare și dorința de a deveni independente datorită faptului că se simt stăpâne pe situație și încrezătoare în sine.

Unii adolescenți pentru a nu depăși zona de confort doresc să nu apeleze la creativitate ca la o resursă ci rămân încadrați în șabloanele deja cunoscute de ei. Preferă să se limiteze la cee ace cunosc foarte bine în defavoarea noutății.

Adolescentele stabilesc cu ușurință relații între produsele creativiții și necesitățile umane, începând cu trebuinețele de bază – biologice și materiale – și terminând cu cele spirituale – de cunoaștere, estetice. Persoanele creative au capacitatea de a observa ceea ce este neobișnuit și diferit, de a vedea potențiale nerealizate în situații date, de a observa asemănări și analogii în experiențe diferite; cu personalitate intuitivă observă relațiile, implicațiile, are o sensibilitate sporită la detalii si pattern-uri.

Unii adolescenții se confruntă cu probleme de genul: teama de a-și asuma responsabilitatea fiind conștienți că o relatie de prietenie presupune o responsabilitate fată de celălalt partener care printre altele trebuie ajutat atunci când are nevoie. O altă teama este de a nu fi manipulate, acest tip de adolescenți sunt deosebit de atenți să observe comportamente de manipulare chiar acolo unde nu este cazul și teama de a nu-l deranja pe celălalt: datoritã acesteia relatia între cei doi se depreciazã întrucât se instalează un zid care nu le mai permite sã-si împărtăsească sentimentele.

Pentru majoritatea fetelor în perioada adolescenței intensitatea şi importanţa prieteniilor cât şi perioadele petrecute cu prietenii sunt probabil mai mari decât în orice altă etapă a vieţii. În prieteniile dintre fete tinde să existe mai multă intimitate decât în prieteniile băieţilor, cu confidenţe reciproce frecvente. Intimitatea mai mare în prieteniile adolescentelor este un semn al dezvoltării cognitive şi emoţionale ale acestora. Ele pot lua în calcul cu mai multă uşurinţă punctul de vedere al unei persoane, şi deci să înţeleagă gândurile şi sentimentele unui prieten. Confidenţele le ajută să-şi înşeleagă propriile sentimente, să-şi definească identitatea şi să-şi valideze valoarea personală.

BLACKSEA JOURNAL OF PSYCHOLOGY
eISSN: 2068-4649; Print ISSN: 2068-1186

The "Black Sea" Journal of Psychology
Vol. 8, Issue 1, 20-39, Spring, 2017
ISSN: 2068-4649
www.bspsychology.ro

Concluzii

Lucrarea de disertație cu titlul "Efectul de moderator al personalității între evenimentele adverse ale copilăriei și reziliența la adolescenți" a avut ca obiectiv general observarea și măsurarea efectelor pe care le au evenimentele adverse din timpul copilăriei mici asupra dezvoltării rezilienței din timpul adolescenței, cu precădere efectul pe care îl au trăsăturile de personalitate asupra acestei relații.

Obiectivele specifice ale lucrării au fost găsirea legăturilor între trăsăturile de personalitate după modelul Big-five Goldber și reziliența psihologică pe eșantionul de adolescenți, folosirea trăsăturilor de personalitate după același model ca și cadru pentru obținerea unei imagini clare despre modul în care fiecare trăsătură de personalitate va prezice în mod semnificativ capacitatea de reziliență psihologică în rândul adolescenților și pentru a prezice contribuțiile combinate ale trăsăturilor de personalitate la varianția rezilienței.

Cele 4 ipoteze enunțate în acest studiu s-au validat și ne-au arătat că trăsăturile de personalitate pot spori capacitatea de a face față experiențelor traumatice din copilărie,că adolescenții care sunt mai conștiinciosi, care sunt deschiși către lumea din jurul lor, care pot lega ușor prietenii și sunt empatici la nevoile semenilor își pot accesa cu ușurință resursele interioare pentru a reuși în drumul spre maturitate. Deasemenea adolescenții care au suferit abuzuri din partea părinților, cărora nu li s-au îndeplinit nevoile primare, de a fi iubit, de a se simți ocrotit și în siguranță au întimpinat dificultăți în a face față situațiilor aparent stresante și au dezvoltat foarte ușor stări negative cum ar fi anxientate, furie, vină, stare depresivă. Stabilitatea emoțională la adolescenții care au avut parte de traume în copilărie a rămas la un nivel scăzut și lipsa motivației și a abilităților interpersonale le-a îngreunat controlarea impulsurilor și amânarea satisfacerii nevoilor.

Rezultatele acestui studiu pot fi folositoare pentru părinți, psihologi, consilieri școlari vocaționali și asistenți sociali în îmbunătățirea înțelegerii comportamentelor adolescenților și în ajutorul oferit pentru reușita școlară și în perioada de tranzit către maturitate.

Aceste rezultate pot fi luate în considerare ca material de suport pentru viitoarele cercetări din domeniul rezilienței adolescenților. Desigur, viitoarele cercetări pot pune accent pe predicția rezilienței adolescenților a altor trăsături de personalitate care nu sunt acoperite de modelul Big-five Goldberg cu scopul de a extinde actuala literatură de specilitate din acest domeniu.

Ca și eșantion pot fi folosite două grupe, unul de control – în care adolescenții nu au avut parte de evenimente traumatice în copilăria mică și un grup experimental- în care adolescenții au suferit diferite abuzuri, traume în copilărie.

Problematica dezvoltată în cadrul acestor pagini atât la nivel teoretic prin expunerea conținutului de specialitatecât cât și la nivel practic prin cercetarea condusă în rândul adolescenților, îi poate ajuta chiar și pe aceștia să se înțeleagă pe ei înșiși, să își ajusteze așteptările în mod realist față de cei din jurul lor și să îi ajute chiar și la dezvoltarea echilibrată a tuturor domeniilor din viața lor adolescenți viitori adulți ai societății.

Bibliografie

Barnett D, Manly JT, Cicchetti D. Defining child maltreatment: the interface between policy and research. In: Cicchetti D, Toth SL, editors. avances in Applied Developmental

Compas, B. E., J.K. Connor-Smith, H. Saltzman, A. H. Thomsen and M. E. Wadsworth

The "Black Sea" Journal of Psychology
Vol. 8, Issue 1, 20-39, Spring, 2017
ISSN: 2068-4649
www.bspsychology.ro

(2001) "Early childhood education: young adult outcomes from the Abecedarian Project" Applied Developmental Science, 6 (1):42-57

Graziano, W. G., Habashi, M. M., Sheese, B.E., & Tobin, R. M. (2007). Agreeableness, empathy, and helping: A person X situation perspective. Journal of Personality and Social Psychology.

Kairys SW, Johnson CF, Committee on Child Abuse and Neglect. The psychological maltreatment of children—technical report. Pediatrics 2002;109:1–3.

Luthar, S.S., D. Ciccicheti and B. Becher (2000) "The construct of resilience: a critical evaluation and guideliness for future work" Child development, 71:543-62

Lazarus, R.S. and S. Folkman (1984) Stress, Appraisal and Coping, Springer, New York

Miller J, Jayasundara D. Prostitution, the sex industry, and sex tourism. In: Renzetti C, Edleson J, Bergen RK, editors. Sourcebook on Violence Against Women. Thousand Oaks (CA):Sage; 2001. p. 459–580.

Myers JEB, Berliner L, Briere J, Hendrix CT, Jenny C, Reid TA. The APSAC Handbook on Child Maltreatment. 2nd ed. Thousand Oaks (CA): Sage; 2002.

Morffit, T. E. (1993). Adolescence -limited and life-course-persistent antisocial behavior: A developmental taxonomy. Psychological Review, 100, 674-701

Penner, L. A., Fritzsche, B. A., Craiger, J. P., & Freifeld, T. S. (1995). Measuring the prosocial personality. Advances in Personality Assessment, 10, 147-163.

Psychology: ChildAbuse, Child Development and Social Policy. Norwood (NJ): Ablex; 1993. p. 7–73.

Schacter, D. L., Gilbert, D.T., & Wegner D. M. (2009). Psychology. Worth Pubblishers, 88 New York.

Sampson, R. J., & Laub, J. H. (1995). Understanding variability in lives through time: Contributions of the life-course, criminology. Studies of Crime Intervention. 4, 153 -158.

Seiffge-Krenke, I. (1995). Stress, Copping, and Relationships in Adolescence, Lawrence Erlbaum, Mahvah, New Jersey